

Voortgezet onderwijs

Sectorlijnen 2026: voortgezet onderwijs

Ruim driekwart van de onderzochte afdelingen voldoende

In het voortgezet onderwijs (vo) beoordeelden we in het steekproefonderzoek in de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 77% van de afdelingen als voldoende, 21% als onvoldoende en 2% als zeer zwak. Afdelingen praktijkonderwijs waren het vaakst voldoende (90%), afdelingen vmbo-b/k het minst vaak (71%).

Kwaliteitszorg zwak punt

In het vo gaven we de 3 kwaliteitszorgstandaarden vaak het oordeel onvoldoende. Als de kwaliteitszorg tekortschiet, bewaakt en verbetert de school het onderwijs niet stelselmatig (cyclisch, planmatig). Al eerder wezen we op een positief verband tussen de oordelen over de kwaliteitszorg en de oordelen over het onderwijsproces.

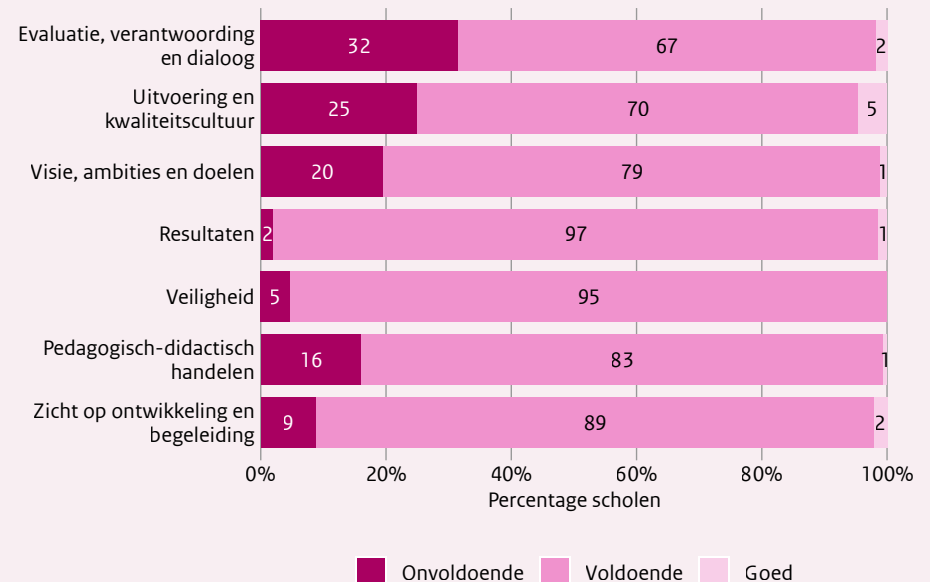
Pedagogisch-didactisch handelen relatief vaak onvoldoende

We beoordeelden ook het pedagogisch-didactisch handelen relatief vaak als onvoldoende. Van de vmbo-(g)t-afdelingen kreeg 24% een onvoldoende, van de vwo-afdelingen 8%. Doorslaggevend voor het oordeel onvoldoende is meestal dat de leraren de lessen onvoldoende afstemmen op verschillen tussen leerlingen en/of dat er geen sprake is van een stimulerend leerklimaat.

Veiligheidsbeleid meestal op orde

Bij de standaard Veiligheid beoordelen we of een school voldoet aan de wettelijke zorgplicht sociale veiligheid. In andere sectoren beoordeelden we deze standaard zelden of nooit als onvoldoende. In het vo kwam dit wat vaker voor (5%). De tekortkomingen betreffen vooral het veiligheidsbeleid; dit is bijvoorbeeld niet passend bij de leerlingenpopulatie, niet samenhangend of niet gebaseerd op de monitoring van de veiligheid. Meer dan een kwart van de vo-scholen kreeg na het steekproefonderzoek een herstelopdracht.

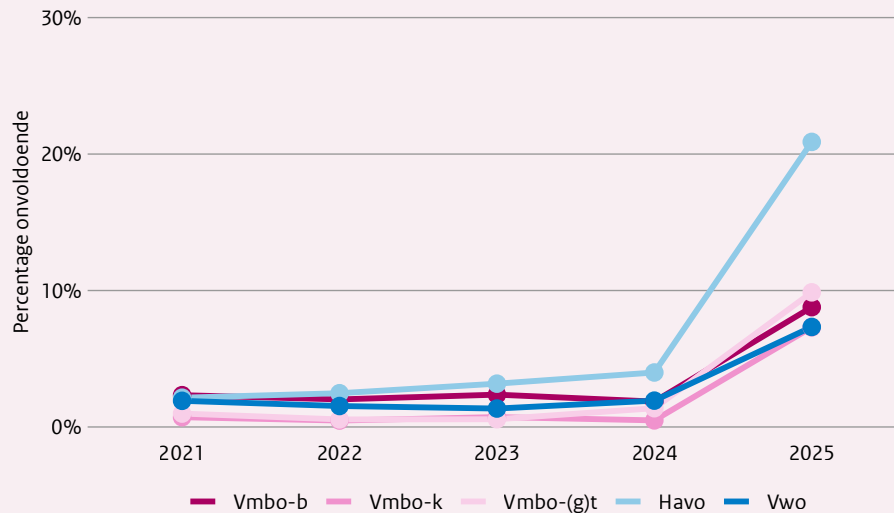
Oordelen per standaard bij steekproefonderzoek op vo-afdelingen in de schooljaren 2023-2024 en 2024-2025 (n=372)

Vaker onvoldoende resultaten

Het percentage afdelingen met het berekend oordeel onvoldoende voor de resultaten (een driejaargemiddelde) is in 2025 voor alle schoolsoorten toegenomen. De stijging komt onder meer door veranderingen in de beoordeling van de resultaten vanwege corona. Opmerkelijk is de stijging van het percentage onvoldoende bij havo-afdelingen; bij 21% van de havo's waren in 2025 de berekende resultaten onvoldoende. In 2024 ging het nog om 4%. Vooral de indicator bovenbouwsucces is op de havo vaak onvoldoende (65%).

Berekende onderwijsresultaten

Positieve ervaringen met smartphoneverbod in funderend onderwijs

De landelijke afspraak over het smartphoneverbod geldt sinds 1 januari 2024 voor vo-scholen. Op het merendeel van de Nederlandse scholen is de smartphone de gehele schooldag niet toegestaan. Vo-scholen zijn positief over het smartphoneverbod, vooral over de effecten op de concentratie en het sociaal klimaat (Braakman Carrión et al., 2025).

Onderwijskwaliteit Eerste opvang anderstaligen over het algemeen op orde

Er zijn in het vo ongeveer 100 Eerste opvanglocaties voor anderstaligen (EOA's). Inspecteurs beoordeelden alle 12 in 2023-2024 onderzochte EOA's als voldoende. De standaarden Basisvaardigheden en Zicht op ontwikkeling en begeleiding zijn vaak goed uitgewerkt op EOA's. Net als reguliere scholen vinden EOA's het moeilijk om voor burgerschap een curriculum op te stellen dat afgestemd is op de kenmerken van de leerlingenpopulatie.

Daling taal- en rekenprestaties

In de onderbouw van het voortgezet onderwijs is in alle schoolsoorten nog steeds sprake van een omvangrijke daling van de prestaties op leesvaardigheid en woordenschat ten opzichte van de periode voor corona. Ook bij rekenen-wiskunde ligt het niveau in de onderbouw lager dan voor corona. Deze daling is minder groot dan bij Nederlands en niet in alle leerjaren en schoolsoorten even sterk (Seton et al., 2025). De nieuwe kerndoelen benadrukken het belang van het leggen van verbindingen tussen het leergebied Nederlands en de andere leergebieden. Op ongeveer 60% van de afdelingen was er volgens de schoolleiders in 2024-2025 aandacht in het curriculum voor de integratie van taal- en vakonderwijs.

Laag aandeel voldoende op schoolexamen rekenen

Met het afschaffen van de landelijke rekentoets in 2020 is rekenen geïntegreerd in het vak wiskunde en wordt het als onderdeel van wiskunde getoetst. Leerlingen zonder wiskunde in het vakkenpakket maken daarom sinds het schooljaar 2020-2021 verplicht een apart schoolexamen rekenen (vmbo 2F en havo 3F). Het percentage voldoende op het schoolexamen rekenen 2F was in 2025 op vmbo-(g)t 72%, op vmbo-k 58% en op vmbo-b 42%. Voor het schoolexamen havo 3F was dit 54%. Deze percentages betekenen dat een groot deel van de leerlingen het vo verlaat met een onvoldoende rekenniveau.

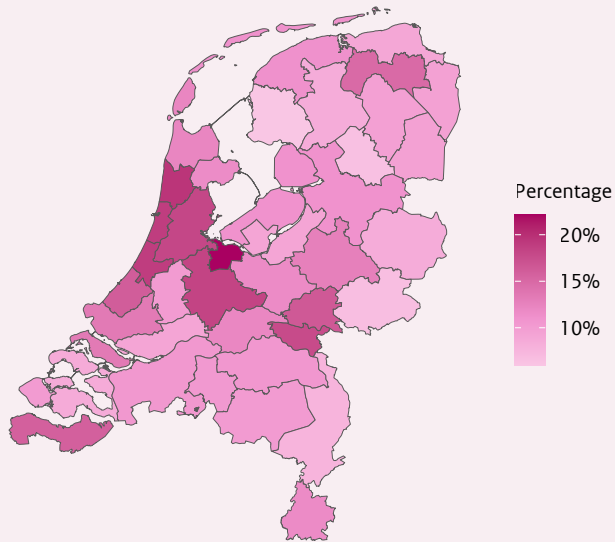
Regionale verschillen werken door in de onderwijsloopbaan

Verschillen in de advisering van basisscholen werken door in de positie van leerlingen in leerjaar 3. In het noorden en oosten van het land zitten leerlingen in leerjaar 3 relatief vaak op het onderste niveau van hun dubbele toetsadvies en minder vaak op het bovenste niveau. Stapelen van diploma's neemt af, maar gebeurt vaker in de Randstad, bij leerlingen uit sociaaleconomisch sterkere wijken, en op bredere scholengemeenschappen.

Meer voortijdig schoolverlaters in vo

In het vo stijgt het aandeel en het aantal voortijdig schoolverlaters. Dit betreft vooral leerlingen in de onderbouw en in de bovenbouw van het vmbo. In 2023-2024 vertrokken 2.360 leerlingen voortijdig uit de onderbouw van het vo en ruim 2.100 vanuit de bovenbouw van het vmbo (DUO, 2025). Steeds meer leerlingen vallen al op jonge leeftijd uit. Dit kan grote gevolgen hebben voor de verdere kansen in hun leven.

Per regio het percentage vmbo-(g)t-gediplomeerden in 2023-2024 dat naar de havo ging

- Braakman Carrión, I., Krepel, A., Stronkhorst, E., Klein, T. De Roode, J., Van de Vrie, M., & Dirix, L. (2025). *Monitoring landelijke afspraak mobiele telefoons en andere devices in de klas. Eindrapport – eenmeting.* Kohnstamm Instituut; Oberon.
- DUO (2025). *Dashboards voortijdig schoolverlaten (vsv), jongeren zonder werk en onderwijs (neet) en jongeren in een kwetsbare positie (jikip).* Geraadpleegd op 15 februari 2026 van <https://informatieproducten.duo.rijkscloud.nl/public/dashboardvsvopen/>
- Seton, B., Koops, J., & Frissen, S. (2025). *Trends in het voortgezet onderwijs 2025. De ontwikkelingen binnen het leerlingvolgsysteem van 2019-2025.* Stichting Cito Instituut voor Toetsontwikkeling Arnhem in samenwerking met Cito BV.

© Inspectie van het Onderwijs | 2026

Dit overzicht is gemaakt op basis van de Staat van het Onderwijs 2026. De Staat van het Onderwijs en alle aanvullende informatieproducten, waaronder een digitaal magazine en technische rapporten, kunt u vinden via: www.onderwijsinspectie.nl.

Aanbevelingen

In 2025 deden wij een aantal aanbevelingen rond kwaliteitszorg en differentiëren. Deze aanbevelingen blijven onverminderd van kracht en scherpen wij nu aan. Wij vragen daarbij expliciet aandacht voor leesvaardigheid in het vmbo.

- ✓ Besturen en scholen: versterk de kwaliteitszorg. Niet alleen ten behoeve van gerichte verbeteractiviteiten, maar ook ter preventie: voorkom onvoldoende of zeer zwak onderwijs. Bewaak en verbeter stelselmatig (cyclisch en planmatig) het onderwijs.
- ✓ Leraren en lerarenteams: zorg dat alle leerlingen profiteren van de lessen. Maak met het team afspraken over differentiatie. Gaat de leraar voortdurend na of alle leerlingen de lesstof begrijpen? Krijgen ze hulp of extra uitdaging? Blijven alle leerlingen betrokken?
- ✓ Leraren: leesvaardigheid is de sleutel tot onderwijssucces. Werk hier aan door bijvoorbeeld de dag te openen met een half uur (voor)lezen. Leg voor vmbo-b/k-leerlingen naast expliciete aandacht voor taalonderwijs ook accent op rekenen-wiskunde.